

Proef geslaagd, patiënt overleden

Peter Elshout

Bij de bestrijding van een aandoening of ziekte in de bijenteelt vallen er wel eens onschuldige slachtoffers. Door op een andere manier naar de complexe samenstelling van het bijenvolk te kijken kunnen de verliezen van individuele bijen beter geaccepteerd worden.

Bovenstaande titel is realiteit. Op geen enkele wijze is het mogelijk de zieke bijen binnen een volk te genezen. Van een bijenvolk dat ziek is, is een bepaalde generatie bijen of broed ziek.

Dat wil zeggen dat het de basisfuncties niet meer onbegrensd kan vervullen.

Onder basisfuncties verstaan we het vliegen, het verzamelen, het produceren van was, de bouw van raten alsook het reproduceren (in de vorm van het voortbrengen en laten opgroeien van voldoende gezond broed) om de sterkte van het volk in stand te houden. Zoals we weten zijn deze basisfuncties gerelateerd aan leeftijdsgroepen, d.w.z. aan categorieën bijen

op grond van hun ontwikkelingsfase (b.v. jonge bijen). Als we een ziek volk weer gezond willen krijgen, dan zullen alle zieke bijen en/of broed uit het volk vervangen moeten worden door een nieuwe generatie.

Een bijenvolk als individu

Bijen, zowel de moeder als de werkers en de darren, zijn niet in staat als eenling, als individu te overleven. Iedere bij is als het ware een deel (lees cel) van het individu bijenvolk. Met andere woorden, zie een bijenvolk niet als een verzameling van individuen, maar als een verzameling van cellen die samen het individu bijenvolk vormen. Net zoals andere dieren en ook wij mensen een verzameling zijn van verschillende cellen. Aan de ene kant sterven er ieder moment vele cellen af, maar aan de andere kant ontstaan er ook weer nieuwe cellen. Een eenvoudig voorbeeld is onze huid. Ook bij het individu bijenvolk sterven er dagelijks vele bijen maar doordat de moeder dagelijks vele honderden eitjes

legt, wordt het aantal bijen weer aangevuld.

Diagnose stellen

Als een (dieren)arts zijn patiënt, eer dan oppervlakkig wil onderzoeken, zal hij bloed, urine, fecaliën of weefsels van zijn patiënt onderzoeken om een diagnose te kunnen stellen. Er worden cellen en afscheidingsproducten onderzocht om na de diagnose de patiënt verder te helpen met een mogelijke genezing. Tijdens het genezingsproces kunnen er door gebruik van medicijnen of bestralingen goede cellen afsterven. Het diagnosticeren van een ziekte bij een bijenvolk verloopt totaal anders. Afhankelijk van het type ziekte, worden bijen en/of bijenbroed onderzocht. Deze bijen en broed overleven het onderzoek niet. Ze worden namelijk ten behoeve van het onderzoek gedood en voor verder onderzoek ontleed of vermalen. Als dan vervolgens op het zieke bijenvolk een op genezing gerichte handeling uitgevoerd wordt, zal het volk pas als

Foto's Peter Elshout

Ook bij Thymolhoudende varroabestrijdingsmiddelen zijn er 'slachtoffers'. Door de penetrante geur herkennen de bijen de larven niet meer, waardoor zij dit broedruimen.

genezen beschouwd worden als alle zieke bijen vervangen zijn door een nieuwe generatie. Daarnaast is het mogelijk dat ook enkele tot honderden bijen en/of broed ten gevolge van ziektebestrijdingsmiddelen als onschuldige slachtoffers het loodje leggen. Denk hierbij aan een mierenzuur-, oxaalzuur- of thymol-behandeling om de op de bijen en in het broed levende mijten te bestrijden. Door bijen niet meer als op zich zelf staande individuen te zien maar als cellen van het individu bijenvolk, is de behandeling eigenlijk niet anders dan bij een patiënt van een (dieren)arts. Let wel, bijensterfte ten gevolge van foutief gebruik van een bestrijdingsmiddel is in dit artikel niet aan de orde.

Een ziekmakende liefde

Een nog onervaren, ondeskundige imker raapt een verkleumde bij op om deze met zijn warme adem als het ware te reanimeren. Vervolgens loodst hij het slachtoffertje via de vliegspleet de bijenkast in. Ook zijn er imkers die hun bijenkasten voorzien hebben van een vliegplank die tot aan de eronder gelegen grond reikt. Met een dergelijke, onnodige landingsbaan worden ook de kneusjes naar binnen geloodst. En menig imker kan het niet over zijn hart verkrijgen de oude, eens zo goed functionerende koningin, tussen duim en wijsvinger te nemen. Door bijen niet langer te zien als individuen, maar als cellen van het individu bijenvolk kunnen we deze ziekmakende dierenliefde indammen.

Willen wij gezonde, goed functionerende bijenvolken houden met een hoge productie dan zouden wij bijen moeten houden zoals een duivenmelker zijn kampioen reisduiven houdt. Hij geeft ze het beste voer (zelfs honing, propolis en koninginnengelei staan op het menu), doet aan ziektepreventie en geeft ze een soms een koninklijk onderkomen. Maar indien ze om welke reden ook niet meer presteren, draait hij ze de nek om. Hij selecteert en wenst alleen met de beste dieren verder te gaan.

Referentie

Geïnspireerd door de theoloog, filosoof, natuurwetenschapper en imker Ferdinand Gerstung, die de term 'Bienen' introduceerde als beeld voor het bijenvolk als geheel.

'Onschuldige slachtoffers' bij een varroabestrijding met mierenzuur en oxaalzuur.

Korte berichten

Geslaagde Markt van Melk en Honing

Klaas Sluiman

Beter weer kon de Imkervereniging Zuidlaren niet wensen. Het was zaterdag 4 augustus voor de 23ste keer een onvergetelijke bijentopdag. Van vroeg tot laat scheen de zon en was het voor de duizenden bezoekers van de Markt van Melk en Honing heerlijk toeven onder de bomen van de Brink. De vele honingheerlijkheden die werden gepresenteerd in zestig marktkramen vonden gretig aftrek. De nieuwe uitvindingen voor imkers trokken vooral belangstelling van de bijenhouders en de jaarlijkse honingkeuring was weer spannend tot het laatste moment.

De keurmeesters hebben als volgt beslist:

Drentsch Kampioen 2007 is Johan Martin uit Roden, tweede werd Roelf Reinders uit Peize en derde G.S. Habers uit Zandpol. Algemeen Noordelijk Kampioen werd Sytze Bruinenberg uit Drachten, tweede werd Ans Fakkert uit Leek en derde Johan Martin uit Roden. De kwaliteit was weer zeer goed.

De publieksprijs die was ingesteld door de Stichting Locale Lekkernijen ging naar Ans Fakkert uit Leek, die zowel het mooiste etiket als de lekkerste honing presenteerde.

Dit jaar werd voor het eerst een keuring gehouden van de lekkerste honingcake. De prijs werd gewonnen door Margreet Boswijk uit Annen.

Het Bijkersgilde dat de keuring voor de 20ste keer uitvoerde heeft voor het najaar een cursus samengesteld om meer imkers op te leiden tot keurmeester. De opleiding wordt in Roden gehouden en begint in oktober.

Klaas Sluiman, Norgerweg 161, 9494 A Yde, t 0592-55 94 88, e info@drentschgoud.nl